

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. LII. Bononien. seu Nonantulana bonorum de Pepulis. An in emphyteusi hæreditaria, & ad quoscumque transitoria servari debeat ordo successionis in investitura præscriptus, prohibita possessoribus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

viam retractus; Nil obstante quod rota in aliquibus decisionibus contrarium teneat, presertim apud Gregor. dec. 193. quia id recte procedit in terminis Constitutionis 22. Gregor. XIII. ob prægnantiam verborum, non autem in puncto juris communis, ut advertitur dec. 429. numer. 3. post Cenc. de cens.

Ubi etiam saltem in Urbe ex dicta Constitutionis dispositione, vel ratione, aut augmento (illæsa veritate) etiam in his terminis emphyteuticis, de quibus Constitutio non loquitur, tenenda esset affirmativa; Attamen, adhuc id recte procedere possit in judiciali subhastatione, quæ fieret ad instantiam habere intentum, cum ita res transeat soluta à quibuscumque possessoris hypothecis, oneribus, & vinculis ex regula text. in l. lex veltigoli de pignor. à quibus non solvitur, ubi non jure devolutionis sed emptionis idem dominus rem acquirit, quia non jure suo primævo, et tanquam per resolutionem juris possidentis, sed potius istius jure obtinere dicitur, juxta distinctionem, de qua Surd. dec. 286. Unde propter istam viam eligendo, declarasse censetur non curasse de ipsa re, dum ipsemet mediante publica subhastatione, invitavit oblatores, quos aliàs esset fallere sub publica fide; Ac etiam quia sibi integrum erat cum aliis in oblatione concurrere, dum allegare non potest ignorantiam actus ad ejus instantiam gesti, ut in proximis terminis Gratian. discept. 544. numer. fin. Postius de subhast. inspect. 36. num. 32. ubi quod habens jus prælationis si eligat viam concurrenti cum aliis in subhastatione, & patiatur superari, amittat tale jus, ad quod allegat dec. 184. num. 14. par. 1. rec.

Et in terminis magis proximis prælationis non competentis Principi domino directo, si ad sui fisci instantiam fiat subhastatio Franch. March. dec. 325. num. 4. lib. 1. & ceteri apud Nigrum de laudem. tom. 1. quæst. 37. num. 46. & in proposito tanquam absolutum præsupponere videtur Nigrus ubi supra tom. 2. quæst. 14. num. 54. atque istam credebam esse veritatem ex dicta satis congrua ratione, quod ita ipsemet diversum animum declaravit, Et clarius ex alia magis convincenti, quod ipsemet invitavit oblatores non delucendos sub fide publica, cum aliis ponderationibus, quæ habentur d. tit. de servitutibus ad materiam retractus.

In quadam alia Romana vinea pro Cæcilia Andream cum Christophoro Cincio coram A. C. dicebam hanc prælationem non competere in casu alienationis, quæ fieret in personas comprehensas in vestitura non omnino extraneas, quia ratio dictæ leg. fin. fundatur in ea ratione, nè dominus teneatur habere emphyteutam ignotum, & minùs gratum, quod dici non potest de personis in investitura comprehensis, quos omnes velle in emphyteutas ab initio concessionis declaravit, ut post Clar. & alios latè Fulgin. de emphyt. tit. de laudem quæst. 8. num. 29. & 30. & de alien. quæst. 1. num. 193. & seqq. ubi quod isto casu absque alio domini assensu licite fieri potest alienatio etiam in remotiores, Ut enim alibi hoc eodem titulo advertitur, prohibita interversio ordinis, seu proximitatis percutit ipsos vocatos inter se, juxta notata in l. unum ex familia ff. de legat. 2. & frequenter sub tit. de fideicommissis, sed de hoc nil pertinet ad dominum, cujus respe-

ctu omnes de genere vocato nulla datus est datum vel proximitatis discretione sunt ejusdem qualitatis, eique sufficit non egredi genus à se volentem, & transire bona in personas ignotas, & nolitas, de quo etiam habetur in Assens. sub tit. de feud. d. si. 108.

Item in alia Romana prælationis pro Petro Bichinardo, scribendo ad favorem domini prælationem petentis, difficultas erat in lapsu termini duorum mensium à die scientiæ, quem tamè non obtare dicebam, Tum quia, cum de jure, ac etiam ex pacto expresso sub clausula, & non aliàs, requiretur domini assensus; qui stante dicta clausula necessarius est, quamvis aliàs de jure non esset requisitus, ex partium voluntate potius, & tanquam conditio, quam ex juris dispositione, utique dici non poterat venditio perfecta, & ante perfectionem non currit tempus Millin. dec. 446. adden. ad Buratt. dec. 937. num. 14. & seqq. Tum etiam quia cum textus in d. l. fin. præscribat certam formam denunciationis, ibi, disponimus attestacionem domino transmitti, quod etiam habetur in cap. potuit extra lucati, ibi, requisito, eique nunciato, sequitur solam scientiam non sufficere, sed terminum esse computandum à die servatæ formæ denunciationis, ut in specie in Romana prælationis 24. Februarii & 20. Junii 1644. coram Roiis inter suas dec. 229. & 246. Et in terminis prælationis competentis creditori censuario in emptione fundi censiti ex Bulla Pii V. stante dicta ratione quod certam formam præscribat Ottobon. dec. 268. quæ est in Verulana molendini confirmata 28. Junii 1652. & 24. Martii 1653. coram Pevinigerio.

BONONIEN.

SEU

NONANTVLANA

BONORUM DE PEPULIS

PRO

PEPULIS

CUM

GONZAGHIS.

Casus disputatus coram A. C. & resolutus pro Gonzaghis.

An in emphyteusi hæreditaria, & ad quoscunque transitoria servari debeat ordo successionis in investitura præscriptus, prohibita possessoribus facultate alienandi, seu aliàs disponendi, Vel potius idem ordo præscriptus censeatur in casu successionis ab intestato, non immutata emphyteusis natura.

De transactione inita per emphyteusis possessorem, An & quando præjudicet successoribus ab investitura vocatis independenter ac jure proprio venientibus.

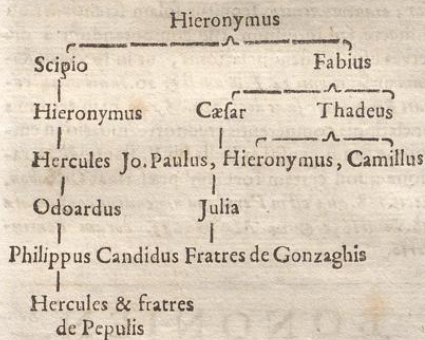
SUMMARIUM.

- 1 Acti series.
- 2 Ex quibus probetur emphyteusis hæreditaria.
- 3 Bona emphyteutica Abbatis Nonantulana sunt hæreditaria.

K 4

4 Ordo

- 4 Ordo succedendi præscriptus in investitura emphyteusis hereditaria quomodo intelligendus veniat.
- 5 De eodem contra d. num. præced.
- 6 Quomodo in regnandis auctoritatibus decisionum & consiliorum procedendum sit.
- 7 Sæpe deducunt motiva parum tuta, & de ratione, & an & quando id liceat.
- 8 Expenditur conf. 573. Surdi, & quomodo intelligatur vocatio masculorum ad emphyteusim exclusivis feminis.
- 9 In emphyteusi non datur representatio, & quando hæc detur.
- 10 Quod transactio non afficiat successores in fidei commissis, seu ad, vel emphyteusi.
- 11 Substinetur, ubi accedit quale quale dubium, etiam dictum unius Doctoris.
- 12 Datur distinctio, quomodo ista conclusio procedat.
- 13 Datur distinctio dubietatis qua necessaria est in una vel altera specie transactionis.
- 14 De iudicio preventivo seu de futuro.

DISC. LII.

Investitus fuit Hieronymus de Pepulis ab Abbate Nonantulano de controversis bonis juxta consuetam investituræ formulam pro heredibus & successoribus quibuscumque, ea tamen particulari lege, ex ipsius acquirentis providentia adjecta, ut prima successio esse debeat masculorum, exclusis feminis, subsidiariè tantùm, & in defectum vocatis, in quarum etiam defectum venirent hæredes. Obvenerunt hæc bona in Joannem Paulum ex Colonnello Fabii unius ex duobus dicti primi acquirentis filiis, eoque defuncto, superstitè solùm Julia filia, Hieronymus & Camillus agnati ex eodem Colonnello Fabii communis stiptis, tam in istis bonis emphyteuticis ex lege investituræ, quàm in aliis indifferentibus ex jure fideicommissi, litem contra dictam Juliam excitarunt, sopitam per concordiam qua mediante omnia bona tam emphyteutica, quàm indifferentia, æqualiter divisa fuerunt, unde propterea sequutum est, medietatem hujusmodi bonorum emphyteuticorum remansisse penes Juliam, à qua transitum fecerunt in fratres de Gonzaghis Principes Bozzoli ejus fratres uterinos & hæredes, contra quos, in eisdem bonis ex lege investituræ Hercules & Fratres de Pepulis ex linea seu Colonnello Scipionis alterius dicti acquirentis filii, juxta præinsertam arborem, iudicium instituerunt coram A. C. à quo post plures disputationes prodiit sententia reorum conventorum absolutoria, à qua commissa fuit causa appellationis in Ro-

ta, ubi pendet absque prosecutione, super qua actores adhuc sunt indeterminati.

In his autem disputationibus, tres fuerunt puncti, seu inspectiones, Primò super natura hujusmodi bonorum emphyteuticorum, an scilicet emphyteusis esset pacti & providentia, vel potius merè hereditaria ad quocumque transitoria. Secundò quatenus esset hereditaria, an obstaret dictus successio ordo in investitura præscriptus, & quando ille locum habere debeat. Et tertio demum, an obstaret transactio inita cum dictis aliis agnatis, quæ actores afficeret, quamvis independentes, & ex propria persona jure investituræ venientes.

Quoad primum, platum erat, hanc emphyteusim esse de sui natura hereditariam, ad quocumque transitoriam, Tum ob expressam stipulationem pro heredibus & successoribus quibuscumque, Tum ob clausulam ad habendum, & clarius ob expressam declarationem, quod deficientibus masculis & feminis, bona transitum facerent ad extraneos hæredes, unde propterea intrabat regula textus in *like ante ille ff. de legatis tertio*, quod in claris non intrant præsumptiones & argumenta; Accedente etiam generali, & regulari natura hujusmodi bonorum Abbatia Nonantulana, ut sint potius hereditaria, quàm pacti, & providentia, nisi diversa specialis investituræ formula limitationem suadeat, ut firmatur in *Nonantula decis. 294 par. 2. rec. aliàs 286. par. 3.* & habetur particulariter actum in *Nonantula hoc eodem titulo decis. 27.* unde propterea ordo prædictus proveniebat magis à providentia acquirentis, quàm à voluntate concedentis, seu à natura concessionis, ideoque super isto primo puncto satis modica fuit questio.

Quoverò ad secundum, dum præfatus ordo succedendi proveniebat non ex natura emphyteusis, sed ex voluntate acquirentis, scribentes pro reis conventis, totum fundamentum constituebant in speciali auctoritate *Surdi conf. 573. num. 21. & sequen.* ubi quod hujusmodi succedendi ordo præscriptus in investitura de sui natura hereditaria, intelligendus venit in casu mortis ab intestato, nulla inter vivos, vel ultimam voluntatem facta dispositione, secùs autem ista accedente, stante præsertim clausula ad habendum, concedente liberam disponendi facultatem, quæ aliàs fatua remaneret, & ex aliis fundamentis ab eodem auctore deductis, cum quibus tam scribentes quàm iudex procedebant, dum dictus Joannes Paulus in testamento disposuerat ad favorem filia; Licet enim prætenderetur etiam quod femina linea in quam bona ingressa erant, præferri deberet masculis aliarum linearum ad quas transitus dari non debet, nisi linea admissa totaliter evacuata, quodque ordo prælativus intelligatur discretivè in propria linea, Attamen hoc motivum verè nullam habebat substantiam, neque scribentes magnum in eo constituebant fundamentum, dum agebatur de unica linea per unicum stipitem constituta juxta hodie receptissimam, & indubitam distinctionem.

Scribens autem pro actoribus, cum sensu etiam veritatis, dicebam dictum motivum deductum ex *conf. 573. Surdi* probabilem non habere substantiam, unde quando ad illud causa restringeretur, pro actoribus omnino responderi debuisset, qualitas enim hereditaria attenditur ac operativa remanet in ordine ad ipsum dominum investientem, nè adeò restrictam successionem prætereunda valeat, seu disponendi facultatem in pedire contra formam investituræ, Secùs autem quoad legem

fer ordinem successionis adjectum per primum acquirentem titulo oneroso, qui, ubi etiam in ordine ad jus domini, investitura esset in forma pacti & providentia, adhuc in præjudicium successorum disponendi facultatem haberet, multo magis ac indubitanter in hæreditaria. Unde propterea, si in reliquis ejus bonis alodialibus & indifferentibus, jure cujusdam impliciti fideicommissi hunc ordinem præferere potuit, nulla videtur subsistere ratio, cur & idem facere non potuerit in hujusmodi bonis, cum, (quicquid aliqui dubitaverint) hodie receptissimum sit, fideicommissa etiam per actus inter vivos ordinari posse; Et quemadmodum emens bona libera & indifferentia pro se & hæredibus quibuscumque omnino liberæ dispositionis in ordine ad venditorem, non prohibetur in ipso actu emendi, in ipso et in instrumento fideicommissum ordinare, ac succedendi ordinem inter suos præferere, ita in præsentem, ideoque punctus mihi videbatur dubitatione indignus.

Quatenus verò pertinet ad dictam specialem auctoritatem *Surdi dicto cons. 573.* omnia consuetæ responsione consulenti congrua, super suspecta eorum auctoritate, ut potest ad pecuniam, vel causæ oportunitatem potius quam ad veritatem, isto præsertim casu verificari observabam id quod frequens mea est dicendi ac exaggerandi consuetudo, quod scilicet in metiendis, tam decisionantium, quam consulenti auctoritatibus, nullatenus attendenda sunt propositiones in decisione vel consilio deductæ, principaliter & de per se, sed inspiciendus est totus casus, in quo decisio seu consilium prodit, spectatisque omnibus facti circumstantiis, ac facta earum comparatione cum illis casibus controversis, ad effectum inspiciendi, an ea, quæ ibi dicuntur, ad aptentur ad rem; Frequentissimè siquidem contingit easdem propositiones, in uno casu ut potest congruentes, recipiendas esse; in altero verò qui simillimus, ac penè identicus videatur, ob aliquam diversificantem circumstantiam esse omnino incongruas, atque ex hoc moderno pragmatico omnino damnabili stylo insistendi in sola superficie specialium seu individualium auctoritatum, tot juristarum æquivoca resultant.

Ac etiam quia Consulentes quamvis ad veritatem, ob varietatem ingeniorum, & quia plerique judices, bona & solida motiva non capientes, levitas & fallacia amplectuntur, plura cumulant bona & mala, ut istis mediantibus, illa quæ aliàs respicerentur, locum obtineant, ac sæpius etiam præter causæ necessitatem obiter & ad scripturæ ornatum plura deducere solent, quæ omnia illicita non sunt juxta magistratalem traditionem *Jo. Andr. in l. ap. per tuas num. 7. qui filii sint legitimi*, quem omnes sequuntur, ut advertit *Apon. de potestate Proreg. tit. de assensibus regis super dose in rubrica num. finali*, unde propterea Rota sæpius firmavit, non omne, quod in decisionibus continetur, dici decisionem, sed solum id quod concernit punctum principaliter disputatum, non quod incidenter deducitur, ut apud *Seraph. dec. 299. in fine decis. 17. num. 9. par. 7. rec.* & sæpius, quæ regula tenenda etiam esset in Consulentiis, quamvis eorum integritatem salvare velimus.

Considerando igitur casum, de quo agit *Surd. d. cons. 573.* dicebam, Auctorem, spectata illa facti specie, bene ad veritatem, & justitiam consuluisse ibi enim controversia erat inter filiam superstitem ex filio masculino & hærede primi acquirentis, & masculum ex ejusdem acquirentis filia femina non

hærede, unde propterea bene pro dicta filia masculi consuluit ex duobus solidis fundamentis, Primo ut vocatio masculorum remotiorum in exclusionem femina remotioris intelligi debeat de masculis agnatis, non de provenientes ab altera femina exclusa, & deterioris conditionis, de quo etiam habetur apud *Fulg. de emphyteusi tit. de success. quest. 11. num. 1.* Et secundo quia dum emphyteusis habet qualitatem hæreditariam, ad eam aspirare non debet, nisi ille, qui est hæres.

Unde licet *num. 21. & seqq.* cumulando motiva, deducat dictam propositionem, quod scilicet hujusmodi succedendi ordo præscriptus intelligatur, possessore non disponente, Attamen in hoc male loqui videtur, neque ei modo aliquo deferendum esse credebam, Tum quia incidenter, & extra causæ necessitatem, atque ut vulgò dicitur *adriemphiteuram*, Tum etiam quia procedit retenta opinione, hodie passim rejecta, quod fideicommissa per actus inter vivos ordinari non possint, Et clarius quia nullam deducit auctoritatem, vel congruam & concludentem rationem: Quinimò convincitur de erroneo præsupposito, cum quo procedit, quod scilicet in fideicommissis, in quibus testator alienandi facultatem tribuat, illa ordinata censeatur in casu intellecti, & quatenus gravatus non disponat juxta deducta per eundem *cons. 96.* quod in fideicommissis expressis & dispositivis seu restitutoriis juxta magis communem & in foro receptam opinionem, est omnino fallum, cum id solum intelligatur in fideicommissis conservatoriis, in prima verò specie facultas data intelligitur durante vita & jure possessoris ex plenè deductis per *Bellos. jun. consil. 1. & habetur frequenter actum in sua materia sub tit. de fideicommissis præsertim in Rom. fideicom. de Boncompagnis.*

Difficultas verò hujus causæ maxima erat, quod actores in hujusmodi bonis, dicto etiam ordine retento, nullum jus successionis habebant, ob existentiam Hieronymi & Camilli proximiorum Joannis Pauli ultimi masculi defuncti, & de eadem linea seu colonello, & ex quorum jure cesso per concordiam, rei & possessores bona obtinebant, dum actores cum prædictis proximioribus, absque dubio concursum prætereundum non poterant ex beneficio representationis, quæ non datur in emphyteusi, ex plenè firmatis per *Cappo. latr. decis. 126. volum. 2.* Ac etiam quia agebatur de remotioribus, in quibus, etiam in casibus, in quibus intraret representatio, ista non intrabat, ut potest non excedens fratrum filios, dum non intrabat ratio æqualis concursus plurium linearum ad portionem lineæ defectæ juxta casum, de quo habetur formiter actum in *Mutinenfendorum de Rangonis sub tit. de feudis disc. 8.* solumque dicebam actoribus expedire attendendum esse dictam succedendi ordinem pro casu, quo dicta altera proximior linea deficeret, quando actoribus jus vindicandi hæc bona competeret.

Demum quoad tertium & ultimum punctum transactionis, scribens in causa tanquam Advocatus, cum copiosis allegationibus, deducebam ea, quæ habentur late cumulata per *Castil. 8. tom. contr. cap. 36. §. 2. Gratian. discip. 476. Rosenthal. de feud. cap. 9. conclus. 21. Valleron. de transact. tit. 4. quest. 42. Fulgin. de emphyt. tit. de alienat. quest. 1. num. 278. & sequen. Rois decis. 312. & alios firmantes ad materiam texti. in l. Imperator ff. de transact. ut transactio inita per possessorem, feudi, emphyteusis, fideicommissi, majoratus &c. non præjudicet*

judicet successoribus ex propria persona venientibus omnino independentem à transigente.

11 E converso autem scribentes in contrarium insisterant in firmatis in *Bonien. fideicommissi de Bonifilio 5. Martii 1662. & 24. Junii 1663. coram Verospio, & apud Orthobon. decis. 25. numer. 16.* & in aliis, quod ad sustinendam transactionem sufficit qualis qualis dubietas, etiam dictum unius Doctoris, ideoque dicebant sufficere dictam auctoritatem *Surdi conf. 573.*

Utrumque extremum erat vitiosum, quicquid 12 enim in illis majoratibus teneant Hispani, ut alias habetur in *Camerinen. Castrorum sub tit. de feudis disc. 49.* & frequenter *sub tit. de fideicommissis, Vera decisio est, istam non esse questionem juris, sed potius facti, & applicationis, an scilicet transactio bona vel mala fide inita sit, ut primo casu afficiat successores, secus autem in secundo, ut in terminis feudorum ex *Cyriac. contro. 3. & aliis formiter actum habetur in dicta Camerinen. tit. de feud. disc. 49.* Et in terminis fideicommissorum, seu donationum, aliorumque similium, in *Romana successione de Comitibus 26. Junii 1647. & 26. Junii 1648. Ghislerio, impress. post Censal. ad Peregr. dec. 44. & 48. & alibi, quæ reputantur in materia magistralis, ibique cumulantur Peregr. Ensar. & ceteri, & deinde idem firmatum in aliis præsertim in Romana de Parisanis 27. Junii 1650. Celfo inter suas decis. 101. & repetita decis. 67. par. 11. rec. in Romana manutentionis 27. Martii 1658. Albergato, Romana donationis 1665. Bevilacqua, dicta Bononien. de Bonifilio coram Verospio, & frequenter sub tit. de fideicommissis, quoniam est distinctio vera & recepta, unde ut dictum est, tota questio versatur in applicatione, an scilicet in una vel altera distinctionis parte versaremur, quod pendet à judicis arbitrio, regulando ex facti circumstantiis, suadentibus probabilem timorem futuri eventus litis, unde propterea dici valeat transigentem gessisse partes diligentis patrisfamilias, seu prudentis administratoris ipsius juris administrati nomine omnium successorum, ut ita poneret in tuto partem, ac se non exponeret periculo amittendi totum, vel e converso adesse posset probabilis suspicio, quod ita collusivè, sub palliato nomine transactionis voluntariam alienationem facere voluerit ad proprium commodum, seu in gratiam alterius, supplantando successorem, Et sic totum pendet à probabili dubietate.**

12 Circa quam, ut frequenter in pluribus disputationibus super hoc articulo habitis, etiam cum sensu veritatis, dicere consuevi, claro æquivoco laborare videtur dictum assumptum, ut qualis qualis dubietas, ac etiam dictum unius Doctoris sufficiat ad sustinendam transactionem; Duplex etenim dubietas in hac materia consideranda venit, Una de generali natura transactionis, & ad illam sustinendam etiam quoad ipsos transigentes, & habentes causam ab eis, ob juris regulam, de qua in *l. i. ff. de transact. & passim, quod transactio non datur in re clara, & tunc bene dicitur, quod qualis qualis dubietas sufficit, ac etiam timor futuræ litis, & in his terminis procedit dicta propositio; Altera est ad alium effectum sustinendi transactionem in præjudicium successorum venientium independentem ex persona & jure proprio pro regulanda bona fide, & tunc requiritur dubietas, modo quo supra, ut scilicet more prudentis ac boni administratoris negotium gestum dicatur, atque in hoc consistit aliquorum modernorum æquivocum, confundendo istos casus, seu terminos.*

Applicando igitur ad rem, præsens transactio, potius mala quam bona fide inita videbatur, Tum quia in puncto juris probabiliora videbantur jura masculorum, quam fœminæ ut supra, nullatenus curata dicta auctoritate *Surdi* ex responsionibus jam datis; Tum etiam quia transigentes non gesserant negotium administratorio nomine, ut ita rem utilem omnibus successoribus facerent, sed potius proprium, ut ita obtinerent participationem aliorum bonorum alodialium & indifferentium, in quibus fœmina habebat intentionem fundatam in præsumptione libertatis, neque bene justificabatur fideicommissum, ita ut totum gesserint ad commodum proprium & particulare, unde quando difficultas restricta esset ad hunc punctum, causa dici potuisset esse potius in tuto pro hac parte, Verum difficultas erat in eo, quod si transactio sustineretur, siue non, adores ob existentiam dictorum aliorum proximiorum, quorum jure & nomine rei conventi dicere poterant se possidere, jus de præsentibus non habebant, unde omnia hæc ad eorum favorem considerata percutiebant solum futuram spem, quando contingeret casus extinctionis dictæ alterius lineæ masculinæ proximioris, Et consequenter d. absolutoria in præsentibus iudicio mihi quamvis succumbenti probabilis videbatur, licet non placerent fundamenta, quibus eadem sententia innixa fuit.

Solumque probabile jus auctorum consisteret in iudicio de futuro, pro declaratione scilicet eorum juris, & pertinentiæ pro quando sequeretur casus extinctionis dictæ lineæ proximioris Hieronymi & Camilli, si ex quorum jure rei conventi possidebant, idque non solum ob transactionis invaliditatem, seu inefficaciam adversus venientes jure proprio ut supra, sed etiam quia in omnem eventum, data etiam dictæ concordie validitate, ita cessaverat ejus effectus ob deficientiam dictæ Juliz sine hæredibus sanguinis, quoniam ubi etiam ratione discretivæ, seu ingressus bonorum in propriam lineam sui parentis prætereundum potuisset prælationem adversus masculos, & agnatos remotiores aliarum linearum, id non posset operari totalem destructionem dictæ legis investituræ, ac transitum bonorum in extraneos, cum solum percutiat prælationem, & quando transactio id concederet, tunc nullitas esset inevitabilis, quia extrâ casum dubium.

Ideoque in congressibus post hæc scripta habitis pro directione, mea sententia erat deserendum esse dictum] captum iudicium de præsentibus, suscipiendum verò alterum præventivum, seu de futuro pro obtinenda declaratione super pertinentia illorum bonorum post defectam dictam alteram lineam Hieronymi & Camilli, quo casu mihi videbatur probabilitatem huic pacti assistere.

Et licet aliqui ex nostris dubitarent an hoc iudicium de futuro esset exercibile, cum negativam cæ- 14 teris allegatis latè sustinent disputata questione ad partes *Molina de primogen. lib. 3. cap. 14. Peregr. de fideic. arric. 41. num. 4. Rovin. ex professo conf. 95. lib. 2. & ceteri in confuso, non distinguendo qui unam, vel alteram teneant, collecti per *Amat. resol. 49. n. 26.**

Contraria tamen videtur magis communis & recepta, ut aliis relatis probant *Suarez. alleg. 4. Fab. de Ann. conf. 126. num. 1. Amat. d. resol. 49. num. 26.* & hanc semper admittit Rota tam antiqua, quam media & moderna, ut patet ex *dec. 1486. Seraphini in princip. plenè & ex professo in Romana fideicommissi 31. Januarii 1631. coram Motmanno, quæ videtur in materia magistralis, ubi contrariis responderetur, in*

Came-

Camerinen. fideicommissi 21. Maii 1649. Dunozeito inter suas dec. 828. & in aliis, quia possessori nil deperit, neque de ejus juribus tollitur.

Clarius verò ubi aliqua iusta causa concurrat dissipationis, vel alienationis in extraneos ex collectis per Amat. dicta resol. 49. num. 26. in fine, & ponderatur in d. *Camerinen.* & hic erat casus ob dictam alienationem in extraneos.

BONONIEN. BONORUM
EMPHYTEUTICORVM
DE CAMPEGGIIS

SEU

THOMA ET ALEXANDRO
DE CAMPEGGIIS

ET

BENTIVOLIS, ET MENSA
ARCHIEPISCOPALI.

Casus decisus per Rotam, ut infra.

Quando per divisionem factam de re emphyteutica inter plures in investitura comprehensos, renunciatum censetur nec ne juri de futuro competenti ratione juris accrescendi vel successorii, deficienti uno ex deventibus.

Alienas bona emphyteutica per divisionem in ejus portionem obventa, An censetur alienasse tantum suum jus emphyteuticum pro tempore suæ durationis absque præjudicio agnatorum, ita ut istis vendicantibus, non intret evictio tanquam ex natura rei.

Et de validitate vel invaliditate concessionis emphyteuticæ factæ per Ecclesiam. Et aliqua de jure seu actione competente proximioribus pro renovatione contra tertium.

SUMMARIUM.

- 1 **F** Actis series.
- 2 Referuntur decisiones causæ.
- 3 Sententia transacta in iudicatum & observata firmat statum, ac facit ens de non ente.
- 4 Sententia sine actis non probat nec attenditur.
- 5 Declaratur ubi est antiqua.
- 6 Et de alia declaratione.
- 7 De presumptione coadjuvante sententiam.
- 8 Quando dicantur bona soluta concedi, ut non requiratur beneplacitum.
- 9 Beneplacitum presumptum sublatum fuit per Constitutionem Urbani Octavi.
- 10 De investitura abusiva seu præventiva, prima investitura adhuc durante.
- 11 Sub generationibus an comprehendatur activa, & computetur persona ipsius acquirentis.
- 12 De renovatione debita proximioribus finita concessionem.
- 13 Pro ea quale remedium, seu actio competat.
- 14 Quando dicta renovatio non intret.
- 15 Quanto tempore duret jus petendi renovationem.
- 16 Distinguantur plures species renovationis, & de prima specie præsumtionis temporis ad eam pe-

- rendam post finitam investituram.
- 17 De altera specie renovationis petende per novum successorem.
 - 18 De tertia specie singulis quibusque temporibus investitura durante.
 - 19 An ob non petitam renovationem juxta tertiam speciem intret caducitas.
 - 20 De clausulis ad habendum & aliis, ex quibus per divisionem censetur remissum jus emphyteuticum vel fideicommissum & num. 26.
 - 21 Quomodo decidenda sit questio, an per divisionem censetur remissum fideicommissum.
 - 22 Substantia voluntatis potius attendi debet, quam figura verborum.
 - 23 Quæ circumstantiæ potissimum spectanda sint, ut per divisionem censetur remissum jus nec ne.
 - 24 Regula est, ut in dubio per divisionem non inducatur remissio juris de futuro.
 - 25 Inclaris non intrent argumenta.
 - 26 Declarantur deducta num. 20. super operatione clausule ad habendum, & aliarum clausularum.
 - 27 De aliquibus considerationibus pro remissione.
 - 28 Et e contra pro non remissione.
 - 29 Pretium est argumentum voluntatis partium.
 - 30 Quomodo intelligenda sit renunciatio seu remissio jurium & bonorum, quorum extranei non sunt capaces.
 - 31 De non præstanda evictione de natura rei.
 - 32 Quando censetur venditum solum jus proprium, vel s. pleno jure.
 - 33 Ubi emphyteusis alienatur, & accedit assensus domini, attenditur linea novi acquirentis.
 - 34 De natura bonorum emphyteuticorum Bononiæ.
 - 35 De questione, an deferendum sit Capitulis, vel instrumentis, & de attendenda potius substantia voluntatis, quam si iura verborum & clausularum.

DISC. LIII.

È anno 1546. Cardinalis Campeggus Episcopus Bononiensis, duplicem fecit concessionem emphyteuticam Antonio Mariæ Campeggio, Uiam tornaturam terra 307. pro se ejusque filijs & nepotibus per rectam lineam descendentiibus usque ad tertiam generationem; Alteram verò tornaturarum 2500. pro tertia linea masculina in perpetuum; Ex dicto autem Antonio Maria superstitibus fuerunt tres filii, nempe Balthassar, Vincentius, & Annibal, cumque defuncti essent Vincentius & Balthassar, suæ stirpis ex isto Johanne, & Rodolpho & ex Vincentio Alexander, inter istos de anno 1579. ac Anibalem superstitem deventum est ad divisionem omnium bonorum, tam liberorum, & alodialium, quam hujusmodi emphyteuticorum, atque in instrumento divisionis, juxta antiquum formularium Bononiense, adjectæ fuerunt clausule importantes liberam dispositionem de cujuslibet portione, pro se, ejusque hæredibus & successoribus quibuscumque cum reciproca evictione in forma, Alexander verò eum consensu, ac etiam obligatione dictorum Anibalis, Jo. & Rodulphi vendidit de anno 1590. bona emphyteutica prædicta per divisionem in ejus portionem obventa Bentivolis, unde extincta dicti Alexandri linea masculina per obitum Hieronymi ejus filii, Marchio Thomas, & Alexander fratres de

Cam-